

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

ORSZÁGGYÜLÉS HIVATALA

Érkezett: 2014 NOV 1 8.

T/2087. számú

törvényjavaslat

**a nemzetközi fejlesztési együttműködésről és a nemzetközi humanitárius
segítségnyújtásról**

**Előadó: Szijjártó Péter
külgazdasági és külügyminiszter**

Budapest, 2014. november

2014. évi ... törvény

a nemzetközi fejlesztési együttműködésről és a nemzetközi humanitárius segítségnyújtásról

Az Országgyűlés, Magyarország globális kihívások iránti elkötelezettségére tekintettel, az Egyesült Nemzetek Alapokmányára, az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára, valamint az Európai Unió fejlesztéspolitikájára és humanitárius segélyezési alapelveire figyelemmel, a következő törvényt alkotja:

1. Általános rendelkezések

1. § E törvény alkalmazásában:

1. *nemzetközi fejlesztési együttműködés*: a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet Fejlesztési Támogatási Bizottsága által felállított lista alapján fejlődő országnak minősülő kedvezményezett partnerországoknak e törvényben meghatározott eszközök útján nyújtott támogatás, amelynek célja a szegénység elleni küzdelem, valamint az emberi és kisebbségi jogok, a fenntartható fejlődés, továbbá a nemzetközi biztonság és stabilitás elősegítése,

2. *nemzetközi humanitárius segítségnyújtás*: a természeti és civilizációs katasztrófák által okozott humanitárius válságok, illetve komplex veszélyhelyzetek esetén az emberi életek megmentése és a szenvedés enyhítése, az alapvető életfeltételek helyreállításához való hozzájárulás, a hosszú távú következmények és negatív hatások csökkentése, valamint közreműködés a válsághelyzetekre való felkészülésben.

2. § Magyarország a nemzetközi fejlesztési együttműködési tevékenységét nemzetközi kötelezettségeivel összhangban, nemzeti érdekeit is tükröző külkapcsolatai alapján, az ország teherbíró képességének, valamint külpolitikai és külgazdasági prioritásainak figyelembe vételével valósítja meg.

3. § (1) A nemzetközi fejlesztési együttműködési tevékenységet a segítségnyújtás hatékonyságának növelésével, a források elszámoltatható, átlátható és nyomon követhető felhasználásával, a segélyhatékonyság alapelveinek figyelembe vételével, valamint a végrehajtásban használt eszközök és módszerek, és az elért eredmények fenntarthatóságának biztosításával kell megvalósítani.

(2) A nemzetközi fejlesztési együttműködési tevékenységet elsősorban a kedvezményezett partnerországokkal való kétoldalú együttműködés útján, a lehetséges hazai gazdaság- és kereskedelemélénkítő hatásokra figyelemmel kell megvalósítani.

(3) A nemzetközi fejlesztési együttműködési tevékenység a kedvezményezett partnerországok szükségleteihez, igényeihez és fejlesztési célkitűzéseikhez illeszkedve valósul meg, és a kedvezményezett partnerországok saját erőfeszítéseit egészíti ki.

4. § Magyarország a nemzetközi humanitárius jog, a nemzetközi menekültjog és a nemzetközi emberi jogi egyezmények alapján, az európai uniós szakpolitikával összhangban nemzetközi humanitárius segítségnyújtási tevékenységét véghez.

5. § (1) A nemzetközi humanitárius segítségnyújtás a humanitárius válsághelyzet által megkívánt időtartamban, a szükségleteknek megfelelően, a támogatott ország társadalmi, gazdasági és politikai viszonyaitól függetlenül adható.

(2) A nemzetközi humanitárius segítségnyújtás során tiszteletben kell tartani az emberiség, a semlegesség, a pártatlanság és a függetlenség elvét.

2. Tervezés

6. § A nemzetközi fejlesztési együttműködési tevékenység tervezése és a szakpolitikák fejlesztési célú összhangja érdekében a külgazdaságért felelős miniszter – az érintett minisztériumokkal együttműködve és a civil társadalommal konzultálva – legalább négy éves időtávra szakpolitikai stratégiát készít. A szakpolitikai stratégia meghatározza a kedvezményezett partnerországok körét és kijelöli az ágazati prioritásokat.

7. § A szakpolitikai stratégia alapján a külgazdaságért felelős miniszter a költségvetésért felelős miniszterrel együttműködve éves cselekvési tervet készít, amely az adott költségvetési évre vonatkozóan tartalmazza a nemzetközi fejlesztési együttműködési tevékenység végrehajtásának ütemezését és pénzügyi tervezését, valamint a jövőbeni tevékenység hatékonyságának növelésére vonatkozó javaslatot.

3. Végrehajtás és koordináció

8. § (1) A központi államigazgatási szervek a feladat- és hatáskörükbe tartozó területeken nemzetközi fejlesztési együttműködési tevékenységet folytatnak, amelyet a külgazdaságért felelős miniszter koordinál.

(2) E tevékenységük végrehajtása során a központi államigazgatási szervek – a társadalmi részvétel alapelvével összhangban – együttműködnek a civil szervezetekkel és más társadalmi partnerekkel, különösen a tudomány, a kultúra, az érdekképviseleti szervek és a parlamenti pártok képviselőivel. Az együttműködés rendszeres tájékoztatás és konzultáció formájában valósul meg a szakpolitikához kapcsolódó jogalkotás, tervezés, végrehajtás és ellenőrzés folyamán.

(3) A központi államigazgatási szervek a nemzetközi fejlesztési együttműködési tevékenység végrehajtásába bevonnak olyan gazdasági szereplőket, amelyek fenntartható, környezeti és társadalmi szempontból a nemzetközi normáknak megfelelő gyakorlatot folytatnak, és a nemzetközi fejlesztési hatékonysági elveknek, különösen az átláthatóság elvének megfelelően működnek.

(4) A nemzetközi fejlesztési együttműködési tevékenység pénzügyi és tárgyi támogatás, technikai segítségnyújtás, illetve a Magyar Export-Import Bank Részvénytársaságról és a Magyar Exporthitel Biztosító Részvénytársaságról szóló törvényben meghatározott eszközök útján valósul meg.

9. § (1) A nemzetközi humanitárius segítségnyújtás kormányzati koordinációját a külpolitikáért felelős miniszter látja el. Ennek során kiemelt figyelmet fordít a Kormány által elfogadott nemzetközi humanitárius segítségnyújtási stratégiák és szakpolitikai koncepciók megvalósítására.

(2) A nemzetközi humanitárius segítségnyújtási felajánlással kapcsolatos döntéseket a külpolitikáért felelős miniszter hozza meg, figyelembe véve a nemzetközi szervezetek, valamint a Nemzetközi Vöröskereszt és Vörösféldhold Mozgalom által készített felhívásokat.

(3) A nemzetközi humanitárius segítségnyújtás pénzügyi és tárgyi felajánlás révén egyaránt megvalósulhat.

10. § (1) A nemzetközi humanitárius segítségnyújtásban az alábbi szervezetek működhetnek közre:

- a) humanitárius nemzetközi, regionális és helyi szervezetek,
- b) a hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi szerve,
- c) minisztériumok,
- d) Magyarország külképviseletei,
- e) magyarországi székhellyel rendelkező civil szervezetek,
- f) Nemzetközi Vöröskereszt és Vörösféldhold Mozgalom, illetve nemzeti szervezetei,
- g) gazdasági szereplők.

(2) Nemzetközi katasztrófa-segítéskérés esetén a katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter a külpolitikáért felelős miniszterrel együttműködve biztosítja a humanitárius segítségnyújtással való összhang megteremtését.

11. § (1) A Kormány a nemzetközi fejlesztési együttműködési és humanitárius segítségnyújtási tevékenység koordinációja és a szakpolitikák fejlesztési célú összhangja érdekében tárcaközi bizottságot működtet.

(2) A külgazdaságért felelős miniszter és a külpolitikáért felelős miniszter a nemzetközi fejlesztési együttműködési és humanitárius segítségnyújtási tevékenység hatékonyságának növelése érdekében a projekt alapú tevékenység ellátását elősegítő ügynökséget működtet.

4. Nemzetközi fejlesztési tudatosság növelése

12. § A külgazdaságért felelős miniszter, a külpolitikáért felelős miniszter és az oktatásért felelős miniszter közreműködik a nemzetközi fejlesztési együttműködési és nemzetközi humanitárius segítségnyújtási tevékenység hazai társadalmi támogatottságának növelésében, a fiatal generáció szemléletformálásában és az önkéntesség szerepének erősítésében.

5. Finanszírozás

13. § (1) A nemzetközi fejlesztési együttműködési és nemzetközi humanitárius segítségnyújtási tevékenység összkormányzati költségigényét a külgazdaságért felelős miniszter és a külpolitikáért felelős miniszter terjeszti elő, és az fejezeti kezelésű előirányzatként az éves költségvetésben elkülönítésre kerül.

(2) Az (1) bekezdés szerinti fejezeti kezelésű előirányzat felhasználását a külgazdaságért felelős miniszter és a külpolitikáért felelős miniszter irányítja.

6. Átláthatóság

14. § A költségvetési támogatással megvalósuló projektekről a külgazdaságért felelős miniszter és a külpolitikáért felelős miniszter nyilvánosan hozzáférhető adatbázist vezet, amelynek részletes szabályait az e törvény végrehajtására kiadott miniszteri rendelet tartalmazza.

15. § A külgazdaságért felelős miniszter és a külpolitikáért felelős miniszter minden év július 31-ig jelentést készít a Kormány részére az előző évi nemzetközi fejlesztési együttműködési és nemzetközi humanitárius segítségnyújtási tevékenységről. A jelentést, annak Kormány általi elfogadását követően, a külgazdaságért felelős miniszter és a külpolitikáért felelős miniszter az általa vezetett minisztérium honlapján nyilvánosságra hozza.

7. Záró rendelkezések

16. § (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy a nemzetközi fejlesztési együttműködés végrehajtásában résztvevő ügynökség feladatait ellátó szervezetet kijelölje.

(2) Felhatalmazást kap a külgazdaságért felelős miniszter és a külpolitikáért felelős miniszter, hogy feladatkörében:

- a) a kedvezményezett partnerországok és az ágazati prioritások kijelölési szempontjainak,
 - b) a nemzetközi fejlesztési együttműködési tevékenység formáinak,
 - c) az adatbázis vezetésének részletes szabályait és az adatbázis tartalmát
- rendeletben állapítsa meg.

17. § A nemzetközi fejlesztési együttműködéshez és humanitárius segítségnyújtáshoz nyújtott költségvetési támogatás vonatkozásában

- a) a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvényt a 119. §-tól a 123. §-ig,
 - b) az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 50. § (5) bekezdését és 51. §-át,
 - c) az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet
- ca) 67. § (1) bekezdés f) pontját, ha a pályázó az általános forgalmi adóról szóló törvény alapján alanyi adómentes adóalanyként minősül,
- cb) 72. § és 76. § (1) bekezdés f) pontját az előminősítő rendszerről szóló miniszteri rendelet alapján előminősített civil szervezetek esetében,
- cc) 73. § (3) bekezdését, 78. § (3) bekezdését és a 80. § (4) bekezdését nem kell alkalmazni,
- cd) 88/A. § (1) bekezdését azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a beszámolót a kedvezményezett bizonylatok helyett könyvvizsgálói jelentéssel is alátámaszthatja.

18. § Ez a törvény 2015. július 1-jén lép hatályba.

19. § A Magyar Export-Import Bank Részvénytársaságról és a Magyar Exporthitel Biztosító Részvénytársaságról szóló 1994. évi XLII. törvény 1. § (5a) bekezdésének 4. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(E törvény alkalmazásában:)

„4. nemzetközi fejlesztési együttműködés: a nemzetközi fejlesztési együttműködésről és a nemzetközi humanitárius segítségnyújtásról szóló törvényben meghatározott fogalom;”

INDOKOLÁS

Általános indokolás

Magyarország a nemzetközi donorközösség tagjaként, nemzeti érdekeivel összhangban és az ország teherbíró képességének figyelembevételével közreműködik a szegénység elleni küzdelem, az emberi és kisebbségi jogok, a fenntartható fejlődés, valamint a nemzetközi biztonság és stabilitás elősegítését célzó nemzetközi fejlesztési együttműködési tevékenységben, továbbá humanitárius segítségnyújtással részt vállal a természeti és civilizációs katasztrófák által okozott válsághelyzetek negatív hatásainak csökkentésében.

A nemzetközi fejlesztési együttműködési tevékenységünk elősegíti külkapcsolataink fejlesztését, a hazai gazdasági szereplők külpiacra jutását, az állami szektor (pl. oktatás, egészségügy) egyes szegmenseinek részvételét és kapcsolati rendszerének bővülését, valamint előmozdítja a hazai tudás- és technológiatranszfer fejlesztését.

A nemzetközi fejlesztési együttműködésről és a nemzetközi humanitárius segítségnyújtásról szóló törvény megalkotását a szakpolitikák végrehajtásában résztvevő hazai és nemzetközi szereplők régóta szorgalmazzák. A Magyarország nemzetközi fejlesztési együttműködésre vonatkozó szakpolitikai stratégiája és nemzetközi humanitárius segítségnyújtásra vonatkozó szakpolitikai koncepciójáról (2014-2020) szóló 1182/2014. (III. 27.) Korm. határozat 1.3. pontja felhívja a külügyminisztert, hogy a tárgybeli törvényről szóló előterjesztést készítse elő és nyújtsa be a Kormány részére.

A nemzetközi fejlesztési együttműködésről és a nemzetközi humanitárius segítségnyújtásról szóló törvényjavaslat keret jelleggel meghatározza ezen két szakpolitika alapelveit, valamint a tervezés, végrehajtás, finanszírozás és ellenőrzés alapvető szabályait. A részletes végrehajtási szabályokat a törvény hatálybalépéséig megalkotásra kerülő kormányrendelet és miniszteri rendeletek fogják tartalmazni.

Részletes indokolás

Az 1-5. §-okhoz

Az 1. alcím általános rendelkezéseket tartalmaz. Az 1. §-ba foglalt értelmező rendelkezések után a 2. és 3. § a nemzetközi fejlesztési együttműködési tevékenységre vonatkozó alapelveket állapítja meg. Az alapelvek között hangsúlyosan szerepel a fenntarthatóság elve, a segélyhatékonyság elve, valamint a források elszámoltatható, átlátható és nyomon követhető felhasználásának követelménye. A 4. és 5. § a nemzetközi humanitárius segítségnyújtás alapelveit rögzíti, amelyek között feltüntetésre kerül az emberiség, a semlegesség, a pártatlanság és a függetlenség elve.

A 6-7. §-okhoz

A 2. alcím a tervezésről szól: a nemzetközi fejlesztési együttműködési tevékenység hatékony megvalósítása érdekében a 6. § előírja a külgazdaságért felelős miniszter számára, hogy legalább négy éves időtartamra készítsen szakpolitikai stratégiát. A stratégia végrehajtásának pénzügyi és időbeni ütemezése éves feladattervek kidolgozásával valósul meg.

A 8-11. §-okhoz

A 3. alcím a végrehajtás alapvető szabályait rögzíti. A 7. § kapcsán fontos megemlíteni a Magyarország nemzetközi fejlesztési együttműködésére vonatkozó szakpolitikai stratégiájáról és nemzetközi humanitárius segítségnyújtására vonatkozó szakpolitikai koncepciójáról (2014-2020) szóló 1182/2014. (III. 27.) Korm. határozat 1.5. pontját, amely szerint a nemzetközi fejlesztési együttműködési és humanitárius fejezeti kezelésű előirányzatok növekedési mértékét az éves költségvetési tervezés keretében kell meghatározni. A 8. § alapján a központi államigazgatási szervek, civil szervezetek és gazdasági szereplők folytatnak nemzetközi fejlesztési együttműködési tevékenységet, amelyet a külgazdaságért felelős miniszter koordinál. A 9. § alapján a nemzetközi humanitárius segítségnyújtási tevékenységet a külpolitikáért felelős miniszter koordinálja. A tevékenységben résztvevő szereplőket a 10. § (1) bekezdés nevesíti. Az összehangolt működés érdekében a 11. §-ban felvázolt intézményrendszer működik: a Nemzetközi Fejlesztési Együttműködés Koordinációs Tárcaközi Bizottság és a nemzetközi fejlesztési együttműködés és humanitárius segítségnyújtás területén a költségvetési támogatások elosztását és az uniós pályázatokban való részvétel elősegítését végző ügynökség.

A 12. §-hoz

A szakpolitikák hazai társadalmi támogatottságának növelése hangsúlyos célként jelenik meg a törvényjavaslatban, ezért 4. alcímként külön kiemelve szerepel a nemzetközi fejlesztési tudatosság növelése.

A 13. §-hoz

Az 5. alcím a finanszírozásról szól. A nemzetközi fejlesztési együttműködési és nemzetközi humanitárius segítségnyújtási tevékenység költségvetési támogatással valósul meg. A költségvetési támogatás fejezeti kezelésű előirányzatként a külgazdaságért és külpolitikáért felelős miniszter által vezetett minisztérium költségvetésében jelenik meg. A költségvetési támogatás pályázati eljárás lefolytatásával vagy egyedi döntés alapján kerül a végrehajtó szervekhez (az eljárási szabályokat miniszteri rendelet állapítja meg).

A 14-15. §-okhoz

A 6. alcím a nemzetközi fejlesztési együttműködési és a nemzetközi humanitárius segítségnyújtási tevékenység átláthatóságának biztosítását szolgáló rendelkezéseket tartalmaz.

A 16-19. §-okhoz

A 7. alcím a záró rendelkezések között felhatalmazó, módosító és hatályba léptető rendelkezéseket tartalmaz.